

Suzana Marjanić

PUF i njegov Dr. INAT

No Zlo je u svim stvarima, i ja, čovjek, ne mogu se više osjećati čist.
Antonin Artaud: *Tarahumare i druga djela*, Zagreb, Litteris, 2003., str. 59.

Kao uvodnik: pulski Međunarodni kazališni festival PUF osnovao je alternativni četverac, voditelji četiriju izvan-institucionalnih domaćih kazališta – Branko Sušac iz pulskoga Dr. INAT-a (Dr. = Dramska radionica; INAT = Istarski narodni amaterski teatar, odnosno – kasnije modificirano kao Istarski alternativni teatar; odnosno i kao zalag inata, pa tako u temu koristimo dvostruki način pisanja, s obzirom na stvaralačke dozvole pristupa navedenoj po/etici), Davor Mojaš iz dubrovačkoga Lera, Nebojša Borojević iz sisačke Daske i Romano Bogdan iz čakovečkoga Pinkleca. Spomenuti je festival, čije je prvo festivalsko izdanje objavljeno 1. srpnja 1995. (osnovan je 1994.), niknuo iz pozicija pobune i protiv amatizma i profesionalizma jer, kako je, sada već davne, 2000. godine dijagnosticirao Branko Sušac, „u tim prostorima nas više nitko ne želi: ne žele nas amateri jer smo postigli neki status; ne žele nas profesionalci jer je to jedna gnjusna cehovska organizacija kojoj je bitna diploma Akademije dramske umjetnosti bez obzira na naš dugogodišnji rad“ (usp. Suzana Marjanić: *Kronotop hrvatskoga performansa: od Travelera do danas*, 2014., str. 781-785). Okršaj s fascinacijom neizrecivim Kazališta Dr. INAT (redatelj, voditelj: Branko Sušac), začetoga 1983. godine na Smotri kazališnih amatera Hrvatske, a registriranoga u kazališnoj sezoni 1984./1985., detaljno je zabilježila Dubravka Lampalov-Malešević u monografiji *Kazalište Dr. INAT, Pula: 20 godina* (2009.). Naime, u nekoliko tematski strukturiranih cjelina spomenuta kazališna kritičarka podastire višeglasnu teatrološkiu priču, dokumentiranu fragmentima iz odabranih kazališnih kritika, o tom pulskom kazališnom fenomenu, njegovu višedesetljetnom razlogu za bavljenjem najprolaznijom od svih umjetnosti, kao i njegovu utemeljitelju i redatelju Branku Sušcu koji je (po)etiku Kazališta Dr. INAT sintetizirao sljedećom rečenicom: „Teatar nije zabavište već mjesto tražanja i susreta s istinom, ma kako okrutna ona bila.“

Svakako pridodajmo da trajan zaštitni simbol PUF-a ostaje mačka sa svojih simboličnih devet života, tako da se i 2007. godine na PUF-ovu plakatu (koji prilažemo ovdje i ilustrativno i dokumentacijski) Predrag Spasojević (za 16. PUF 2010. Predrag je osmislio i svoj ovoživotni posljednji PUF-ov plakat) odlučio za prikaz PUF-ova zoosimbola – aplicirajući crnu mačku koju poput otpada ljudska figura baca u koš za smeće s ciničnom uputom hrvatske svakodnevice „povratna naknada 0,50 kn“, čime je sjajno dijagnosticirao mačehinski odnos političke strukture ove zemlje spram kulture, a posebice one označene kategorijom alternativno i eksperimentalno. Ukratko, sjajna plakatna aplikacija tog 13. PUF-a, i to možda Predragova najpolitičnija do tada (s aproprijacijom antifa simbola „Thank you for dumping Nazism“ na kojemu geometrizirana ljudska figura baca nacističku svastiku u koš za smeće).

Kao sažetak četiriju priloga o PUF-u i Dr. INAT-u:

U emotivno natopljenoj retrospektivnom tekstu Bojan Munjin (inače, vjeran pratitelj prve dekade navedenoga festivala) PUF ubraja u koncept „teatra koji misli“, ističući pritom sljedeće: „Starija braća i sestre kazališne avangarde, kao što su recimo zagrebački SEK i Kugla glumište, ispucali su dobrano svoju municiju još desetak godina ranije, što bi zahtijevalo i posebnu teatrološku analizu.“

plakat 13. PUF-a,
autor plakata
Predrag Spasojević

Jedna od dugogodišnjih pratiteljica PUF-a, posebice njegove druge dekade, Nataša Govedić u svome angažiranom prilogu zadržava se na izdanju PUF-a iz 2016. godine s naglaskom na predstavi *Amanet* Dr. INAT-a, zaključujući da iz PUF-a „izbija i aktivistička i politički traumatizirana Pula“, a pufovski festivalizaciju iščitava u „volji za prevratom vrijednosti“, za razliku od nekih drugih domaćih festivala koji rade na etabriranju dominantnih ideologema.

Slijedi razgovor Branka Sušca i Tatjane Tomić kao prilog žive riječi protagonista toga neverbalnoga kazališta (sljedbenika Artaudove misli o tome da je zapadnjački logocentrizam paralizirao mišljenje), utemeljitelja alternativnog kazališta Dr. INAT, umjetničkoga direktora i selektora PUF-a, koji je u usporedbi svoga kazališta ne-riječi u životu određen upravo nevjerovatnom količinom verbalizma, ali i apotropejske psovke, u kojoj se na prvom mjestu ne ističe etimološki pas (psovka – pas), kao čovjekov najbolji prijatelj (kojim se najčešće proklinjemo), nego čitava politička plejada marioneta od Zagreba *via* Pula.

I završno Ivana-Nataša Turković iz vlastitoga iskustva glumice Dr. INAT-a ističe da je riječ o posvećenu radu unutar okvira zadane estetike fizičkog kazališta, „u kojemu pokret rijetko kad ima potrebu za verbalnom nadopunom, iako iz svake pore tijela vapi za oslobađanjem zatumljeni krik“ – ukratko, „Riječ je bila tabu.“ Možemo pridodati – kao što je Artaud rabio riječi kao vradžbine, što je bila njegova potraga za jedinstvenim jezikom koji bi bio na pola puta između pokreta i misli. Pritom dugogodišnja sudionica (po)etike Dr. INAT-a poentira da ono što nedostaje navedenoj (po)etici jest razrješnje: predstave Dr. INAT-a „ne nude ni soluciju za problem ni odgovore“. Možda je to i doslovno slijeđenje Artaudova kazališta okrutnosti (prvotno nazvanoga *alkemijsko kazalište*), koje je u zbirci eseja *Kazalište i njegov Dvojnik* (1938.), među ostalim, odredio kao potragu za „jedinstvenim jezikom koji bi bio na pola puta između pokreta i misli“.

Bio bi to kratak uvodnik o PUF-u, Dr. INAT-u, našem dosljednom nastavljaču Artaudova shvaćanja revolucije kao promjeni u unutrašnjem stanju duše, estetike o ljekovitosti teatra, o magijskome ritualu koji može u gledateljima inicirati procese ozdravljenja, ukratko, teatra kao *babe vračare*.